

ମହାଭାରତୀୟ ଚେତନାର ପୁନର୍ଜୀଗଣଣ ହେଉ

ଏହାଦ୍ୱାରା ଭାରତର ଶୀତିହ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି
ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ସରୋବରର ନିର୍ମଳ
ଜଳ କଳ୍ପନା ହୋଇଛି । ସର୍ବାର
ବଲୁଡ଼ ଭାଇ ପଟେଲଙ୍କ ୧୪୦ ଜନ୍ମ
ଦିବସ ଅବସରରେ ୩୧ ଅକ୍ଟୋବର
୨୦୧୫ରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର
ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି
ଦିବସରେ ଏକ ଭାରତ-ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଭାରତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯୋଗଣା କଲେ ।
ଏହି ଯୋଜନାର ପରିକଳ୍ପନା ଏବଂ
ପ୍ରେରଣା ସର୍ବାର ପଟେଲଙ୍କ ଜୀବନ
ଦର୍ଶନରୁ ଉଚ୍ଚତା । ଦେଶର ସୁତ୍ରଭାତ
ଏବଂ ଗଣରାଜ୍ୟ ଗଠନରେ ତାଙ୍କର
ନିର୍ମଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକାକୁ କେବେହେଲେ
କୌଣସି ଭାରତୀୟ ଭୂମିବେ ନାହିଁ ।
ପୁଥକ ପୃଥକ ଶାସିତ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ଭାରତରେ ସମ୍ମିଳିତ କରିବାର ଭୂମିକା
ଅତୁଳନୀୟ । ତାଙ୍କର ପରିକଳ୍ପନା ଥିଲା
ଏକ ଭାରତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାରତ' ଏବଂ
ଦେଶର ଅଞ୍ଚଳଭାଗ ପାଇଁ ସେ ସଦା
ଏବରଦା ଚେଷ୍ଟିତ ଥିଲେ । ସେ
ନିର୍ମଳେ ଏକତା ବିନା ଜନଶକ୍ତି
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିରେ ପରିଣାତ ହେବ
ନାହିଁ । ସେ ମଧ୍ୟ ଆହୁତି କିଥିଥେଲେ
ନାଗରୀକମାନଙ୍କର ନିଜପ୍ରତି ଯେତିକି
ନିର୍ଭବ୍ୟ ଅଛି ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସେତିକି
ନିର୍ଭବ୍ୟ ଅଛି । ସୁତ୍ରଭାତାର ଭାବ
ଭାଗ୍ୟତ ହେବା ସହିତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୁତ୍ରଭାତ
ନିପରି ଚିର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟିତ ରହିବ
ଏଥୁପ୍ରତି ବିଶେଷ ଧାନ ଦେବା
ଦେବକାର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟଙ୍କ
ଏକଥା ଭୁଲିଯିବା ଦେବକାର ଯେ ସେ

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଏକ
ପୁନଃବ୍ୟୁତ
ଭାଗର
ଏକ
ବିଚାର
କାରଣ
ରାମାଯା
ରାମଲିଙ୍ଗ
କର୍ଣ୍ଣାର
ଧନୁଶ୍ରୀ
ମଥୁରା
ଦ୍ୱାରିତ
କଣେ
ରାଜ୍ଞୀ
ଅର୍ଜିନ
ଦୃଷ୍ଟିଭା
ସମନ୍ଵ୍ୟ
ସଂସ୍କର
ଏକ
ଦୃଷ୍ଟିଭା
ଗତିର
ବିଶେ
ଭାଗର
ଗୋଟିଏ
ସ୍ଥାପନ
ଏହି କ
ବିଜେ
ଲୋକ
ଭାଷା
ଅନୁବା
ରାଜ୍ୟ

ଦେଶକୁ ଏକ ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧି
ପାରାଟ ସାଂସ୍କୃତିକ ଚେତନାର
ପନାର ଧାରାକୁ ଅଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ରଖିବା
ର ଅନ୍ତିମାଂସ୍କୃତିକ ଜାଗରଣ
ହୁଲିତାବାଦୀ ବିଚାର ବା
ଧାରାର ସମସ୍ତିକରଣ । ଏହି
ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଉଗବାନ
ଦ୍ୱାରା ଅଯୋଧାରେ
ରାଘୁପେ ପୂଜା କରାଯାଏ ଏବଂ
କରେ କୋଦଶାରାମ ଆର୍ଥିତ
ରା ରୂପରେ ପୂଜା କରାଯାଏ ।
ରେ କାହା, ଦ୍ୱାରିକାରେ
ଧୂଶ, ମରାଠାରେ ଗର୍ବଲେ
ଆ, ପୁରୀରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ଧାଥ,
ନରେ ଶ୍ରୀନାଥ ରୂପରେ ପୂଜା
। କରାଯାଏ । ସମାଜରେ
ଏବଂ ସୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗର ଅପୂର୍ବ
ଯର କାହାଣୀ ଭାରତୀୟ
କୁ ରୁଚିମତ୍ତ କରିବା ସହିତ
ହୁଲିତାବାଦୀ ଚେତନାମୂଳକ
ତରୁ ଏକାଡ଼ିବାଦ ତରୁରେ
ତାଳିବା । ତେଣୁ ଏହି
ତରୁ ‘ଏକ ଭାରତ-ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ମାଧ୍ୟମରେ ଆମ୍ବେ ପୁଣିଥିରେ
ଏ ସମସ୍ତିରୂପକ ବିଚାରଧାରା
କରିବାକୁ ସକମ ହେବା ।
ଯ୍ୟକୁମ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁରୁଷାର
ପୁଷ୍ଟ, କବିତା ଏବଂ
ପ୍ରିୟ ଲୋକଗାତ୍ରକୁ ଗୋଟିଏ
ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଭାଷାରେ
ଦ-କରଣ କରିବା । ବିଭିନ୍ନ
କୃଷି ପରିତିକୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର
କୃଷି ପରିତି ସହିତ ଭାଗିବାରୀ,
ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ ଓ ପର୍ଯ୍ୟକମାନଙ୍କ
ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଦର୍ଶନର ସୁଧିଧା ମଧ୍ୟ
କରିବା । ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟର ପୋଷାକକୁ
ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ରାହିଦା ଉପନକରିବା
ଓ ସ୍ଵାକାର୍ଯ୍ୟକରଣର ଆନୁସଂଜ୍ଞିକ,
ସୁଯୋଗ ଓ ସୁଧିଧାର ଉପଲବ୍ଧତା
କାର୍ଯ୍ୟମାନ ଅର୍ଥଭୁକ୍ତ କରିବା । ବିଭିନ୍ନ
ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ
ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କର ସାଂସ୍କୃତିକ
ସରୋବରକୁ ଏକ ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧି
ରଖିବାର କାର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରେମ ଓ ସଦ୍ଭାବନା
ଏବଂ ଭାଇଚରାର ଭାବନା ଦ୍ୱାରା ହୁଁ
ସମ୍ଭବ ଏବଂ ସଫଳ ହୁୟ । ଭାରତରେ
ଏକ ହଜାରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଭାଷା ଏବଂ ଲିପି
ପ୍ରକଳିତ । ଗୋଟିଏ କୋଷର ଅଧିକ
ଦୂରେ ଭାଷା ପରିବର୍ତ୍ତନଶାଳ ଏବଂ
ଉପଲବ୍ଧ ମଧ୍ୟ । କେବଳ ଭାଷା ନୁହେଁ
ଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଏବଂ ଧର୍ମାବଳମ୍ବି
ମଧ୍ୟ ଅନେକ । ଏହାର ସଂସ୍କୃତ,
ସର୍ବ୍ୟତା, ରାତି-ରିବାଜ, ଭାଷା,
ବ୍ୟଞ୍ଜନ, ବେଶଭୂଷା, ପରିପାଳନ ମଧ୍ୟ
ଭିନ୍ନ । ତଥାପି ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ
ପରିବାର ସଦୃଶ ମିଶି ରୁହୁଛି ।
ଗୋଟିଏ ଧର୍ମର ଲୋକ ଅନ୍ୟ
ଜଣଙ୍କର ପୂଜାପାର୍ବତରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ
କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଏପରି ସୁଲେ ‘ଏକ
ଭାରତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାରତ’ର ମହାଭାକୁ
ପ୍ରତିବାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ
ସହଯୋଗିତା ଏବଂ ସହଭାଗିତା
ଏକାତ୍ମ କାମ୍ୟ । ବିଭିନ୍ନତାରେ ଏକତାକୁ
ଚରତାର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ବୀକ୍ୟଭାବ,

ତରା, ସଦ୍ଭାବନା, ପ୍ରେମ,
ହେୟାଗ, ସହିତାରିତା, ସଂପାଦିତ
ଦି ବିଭିନ୍ନ ଭାବର ପୁନଃଜାଗରଣ
ବଂ ପୁନଃପ୍ରତିଷ୍ଠା ହିଁ ଆବଶ୍ୟକ ।
୧୫ ଦିଗଟି ହେଲା ଗୋଟିଏ ଧର୍ମ
ନ୍ୟ ଧର୍ମ ପ୍ରତି ସନ୍ଧାନ
ଦର୍ଶନକରିବା ଏବଂ ଆସ୍ତା
ଜନହେବା । ଯଦି ଆମେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି
ସ୍ଥା ଭାବ ପ୍ରକଟକରିବା, ଧୂରେ
ରେ ସେ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି
ଷିତ ଭାବରେ ଆସ୍ତା ଭାଜନ ହେବ ।
ପ୍ରସର ପ୍ରତି ସନ୍ଧାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନିଜିତ
ବରେ ଆସ୍ତାଭାବ, ପ୍ରେମଭାବ ଏବଂ
ଦୂରାବ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକରେ । ସରକାର
ହି ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ
ଶାଶ୍ଵତାସାଙ୍କ ମନରେ ନିଜିଜି ଧର୍ମ
ତିତିରେକ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମର ଲୋକଙ୍କର
ପାଇଁ ପ୍ରେମ ଏବଂ ସନ୍ଧାନର ଭାବନା
ଜାଗର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ ହେବା
ଯେଉଁ ଆବଶ୍ୟକ । ଆସନ୍ତୁ ଆମେ
କ କଣ୍ଠରେ ନିମାଦ କରିବା ।
ବର୍ବେ ଭବନ୍ତୁ ସୁଖନଃ ସର୍ବ ସନ୍ତୁ
ନିରାମୟା ।
ବର୍ବେ ଭାଦ୍ରୀ ପଶ୍ୟାକୁ ମା କଷ୍ଟଦ୍
ଦୂଷଣ ଭାଗଭେଦ ।
କୁ ଅମୃତ ଓ କାଳଜୟୀ ବାଣୀ ଏବଂ
ପର ବର୍ଷତ ଭାବଧାରା ସମସ୍ତି ଦ୍ୟାନ
ଭାବରେ, ଦେଶ ସଭାରେ ଏବଂ
ବର୍ବୋପରି ରାଷ୍ଟ୍ର ସଭାରେ ନୌତିକ
ଭାବରେ ଧାରା ରୂପେ ପ୍ରତିପଳିତ ଓ
ବିମିତ ହେଲେ, ମହଭାରତୀୟ
ଭାବନାର ପୁନଃଜାଗରଣ ଅବଶ୍ୟକ ।

ସବୁଠି ବଡ଼ ଭିକାରୀ ସ୍କ୍ଵେଣ୍ଟ୍

ପୋପାତି ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ସେହିଦିନ
ବାରିଥିଲି — ମୋ ଠାରୁ ଆଜ ଜଣେ
କଢ଼ିକାରୀ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କୁ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତି
ପଥର ଦେବି । ଆଜି ଦୁମଳୁ ପାଶଗଲି
— ତେଣୁ ତୁମ ହାତରେ ଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତି
ପରାଇଦେଲି । ଆଲେକ୍ଜାନ୍ଦାର ଅଚ୍ୟତ
ଦେଇଥିଲୁ ହୋଇ କହିଲେ — ଜାଣି ତ ମୁଁ
ବିଶୁଦ୍ଧି କିମ୍ବା । ଗ୍ରୀକ୍ ବାର
ଆଲେକ୍ଜାନ୍ଦାର ! ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ
ବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ଓ ପ୍ରାଚୀର୍ଯ୍ୟ ମୋର ପଦାନନ୍ଦ ।
ଏହା ସର୍ବେ ମୋତେ ଭିକାରି ବୋଲି
କହିବାର ଧୃଷ୍ଟତା ପାଇଁ ମୋ ଆଦେଶରେ
ତୁମର ଶିରରେବ ହୋଇପାରେ ।

ଅଥବା କିଛି ଦାଡ଼ିନ୍ଦ୍ର ଅଛି ହୁଏ କହିଲେ
— ‘ମୋର କିଛି ନାହିଁ, ତେଣୁ ମୁଁ ଭିକାରୀ
ହେବାକୁ ବାଧ । ତୁମର ଏତେବେଳୁ ଥିବା
ବେବେ ଆହୁରି ପାଇବାପାଇଁ ତୁମର ଏ
ଯେଉଁ ଭୋକ, ତାହା କ’ଣ ପାଇଁ ? ତୁମେ
ମୋ ଠାରୁ ବଡ଼ ଭିକାର ନାହିଁ କି ? ଶୁଣ
ପ୍ରମାଣ ! ଯିଏ କାହୁଁଥିବ କୋଟିଏ, କିନ୍ତୁ
ପାଇଥିବ ଗୋଟିଏ, ସେ ଏ ସଂସାରର
ବୁଦ୍ଧାରୁ ବଡ଼ ଦରିଦ୍ର । ଯିଏ ଜାଗନନ୍ଦରେ
କିନିଛି ତାହାନାହିଁ, କିଛି ପାଇ ବି ନାହିଁ,
ଯିଏ ଧନୀ ନହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ତୁମ
କିମ୍ବା ଦରିଦ୍ର ନୁହୋଁ । ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ
ଅଧିକ ଅର୍ଥ, କ୍ଷମତା ଓ ପ୍ରତିପରି ଯିପାପା
ହୁଁ ପ୍ରକୃତ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ । ଯାହାର ଦୃଷ୍ଟା ବା
ଅଭିକାଶ ଯେତେ ଅଧିକ, ସେ ସେତେ
ଅଧିକ ଦରିଦ୍ର । ଯାହାର ମନ ସମ୍ମୁଖ ଓ
ଦୃଷ୍ଟ, ତା’ପାଇଁ ଧନୀଦରିଦ୍ର କି ଫରଳ ?
ଏଥର କୁହ, ତୁମେ ଭିକାରି ନା ମୁଁ
ଭିକାରି ? ବାପ୍ତିବରେ ଏ ସଂସାରରେ
ଭିକାରି କିମ୍ବା ? ଭିକାରି ଯିଏ ନୁହୋଁ —
ଯିଏ ଅନ୍ୟ ଆଗରେ ହାତ ପରେଇ ଭିକାରି
ପାଗେ, ପ୍ରକୃତ ଭିକାରି ତ ଯିଏ — ଯାହା
ପାଖରେ ସବୁ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ଆହୁରି

ଥାଏ । ପାଠେକ ! ଏରଳି ଏକ
ଙ୍ଗ ଏଠି ଅବତାରଶା କରିବାର
କଷ୍ୟ ହେଉଛି ଏହା ଯେ, ବିଶ୍ୱ
ଯାନରେ ବାହାରିଥିବା ସମ୍ପାଦ
ଲେଜାଣ୍ଡାର ନିଜ ଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ
ବିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଭାରତ ଅଭିଯାନ
ଫେରିବା ବାଟରେ ବେବିଲୋନ,
ବାରେ ମାତ୍ର ଗାନ୍ଧାରିର ବୟସରେ
ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ରାଜଧାନୀ ଥିଲା
ଯି ବଦିଶ ଘଷାର ଦୂରା । ସବୁଠାରୁ
ଖୁଲ୍ଲୁଯୋଗି ଉପଳଳି ଏହା ଯେ -
ପୂର୍ବରୁ ଆଲେଜକାଣ୍ଡାର ତାଙ୍କର
ରକ୍ଷାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ
ମୋ ଶବାଧାରକୁ ସମାଧିମୁଳକ
ବାବେଳେ ମୋ ହାତଯୋଡ଼ିକୁ
ପଚକୁ ଝୁଲୁଇ ଦେଇଥିବ, ଯେମିତି
ବୁ ବିଶ୍ୱବାସୀ ଦେଖିବେ
ଲେଜକାଣ୍ଡାର ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହୋଇ
ଥିଲା, ଆଉ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ଏ
ଗରୁ ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହୋଇ ଫେରିଯାଇଛି ।
୫ ପରେ ଏମିତି ସମସ୍ତଙ୍କ
ହସ୍ତରେ ଯିବାକୁ ହେବ । ଅଜସ୍ତୁ
ଏ ଅଞ୍ଚିଥିବା ଆଲେଜକାଣ୍ଡାର ପାଇଁ
ନୀଳା ମେତିମାଣିକ ସବୁ ଗୋଡ଼ିମାଟି
ମୂଲ୍ୟହୀନ । ସେସବୁ ତା'ର
ନରକା ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ମାତ୍ର
ଯାଏ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ କି
କିନ୍ତୁ ତିଏ ମଧ୍ୟ ତା'ର ସବୁ ଗେଲେନାହିଁ ।
ହସ୍ତରେ ସବୁଠ ବଡ଼କାରି ସଂଯ
ତ ଏ ସଂସାରରୁ ବିଦ୍ୟାଯ ନେଲେ ।
ବୀର ପ୍ରାୟ ସବୁଦେଶରେ
ଲେଜକାଣ୍ଡାର ଭଲ ବଡ଼ବଡ଼ ଭକରି
ଥିଲା । ସିଙ୍ଗଦର ନିଜ ଅହେତୁକ
ନିର୍ବାର ଅସାରତାକୁ ଦର୍ଶାଇ ସବୁକିଛି
ରେ ଛାତି ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ।
ଯତ୍କାନରେ ଲୋକେ ମୁଠାଏ ଲେଖା

ଭାଇ ତାଙ୍କର ଉରମୁଣ୍ଡ ବଖାଣି
‘ଘରକୁ ଯାଉଥାବୁ । ସଂଧାର
ରେ ସିକନ୍ଦରକ ମା’ ମଥାରେ
ତ ହାତପିଟି କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି
ନାନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେଇ
ନିକଟରେ ବସିଥିଲେ ଏକ
ଜା ପ୍ରସନ୍ନତି ଫଳିର । ସିକନ୍ଦର
ବେଳକିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଥିଲେ -
‘ସିକନ୍ଦରର ପାଗଳା ମା’ - ଏଠି
ପୁଅ ସିକନ୍ଦର ଭଳି କେତେ
ଶୋଇଯାଇଛନ୍ତି କବର ତଳେ ।
ନ ବି ତୋ ପୁଆରଳି ପ୍ରତିପରିଶାଳା
ସେମାନେ ତ ସମ୍ବନ୍ଧ ମୁଲକର
ଥିଲେ । କିଛି ବି
ଜନାହାନ୍ତି ସାଥିରେ । ବରିଗାରେ
ଗଛ ରହିଛି । ଆମ ଭାରତରେ
ବା, ବିଳା, ଶୋତମ ଆଦାନୀ,
ଅୟାନା ଭଲି ହଜରେ ପାଖାପାଣି
କାରି ଅଛନ୍ତି । ଏମାନେ ସବୁ
କି ଅର୍ଥରେ ସମ୍ବନ୍ଧି ପବନ, ଲୁଣ,
ମୁଣ୍ଡ ବିକି ଚାଲିବା ମାଧ୍ୟମରେ
ଇଇଛନ୍ତି - ଏବେବି ନେଇଛନ୍ତି ।
ଭିକାରିରେ ଗଣା । ତଥାପି
ମଣିଷ ଏବେ ବି
ନୀତିକତା, ମୂଲ୍ୟବାଧ ଓ
ଧର୍ମିଆକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ
ବନ ଧନସଂପତ୍ତି ଗୋଟେଇବାରେ
ଥି । ବଢ଼ ବିଚିତ୍ର ଏ ମଣିଷର
ଘରଦ୍ୱାର, କୋଠାବାଟି,
ଅଳିକା ପଛରେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ
ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ‘ସାମ୍ବୁଦ୍ଧ’କୁ
ଦିଅଥ । ପୁଣି ସେହି ସାମ୍ବୁଦ୍ଧକୁ
ଜଳବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦୁଆରେ
ବନ ଭିକାଗାନ୍ତି । ଏଠି ଆସେ
ଯାଏ ସେତେ । ଅଥବା ନିର୍ବୋଧ
ଏକ ଅସରତି ଶୋଷ ପଛରେ

ନା ମୁକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣରେ ମଣିଷର ? ବା, କେବଳ ଏହିକି ଯେ - କିଛି
ମୁକ୍ତି ପାଖରେ ହୃଦୟ । ବାଜିଏଥିବା
ପାଖରେ ହୃଦୟ ମିଛ ଖୋଲିପାଧାରା ଶାନ୍ତିକାନ୍ତିର
ଦୂଶା । ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆପଣଙ୍କର । ଆପଣ
ଦୟଗାନ୍ତ ମଣିଷଟିଏ ହେବେ ନା ଶୂନ୍ୟ
ମୁକ୍ତିଟି ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ସତ୍ୟ
- ଆପଣ ଯାହା ବାଞ୍ଚିବେ ତାହା
ପାଞ୍ଜି ପାଖରେ ବେଶି ହେବ । ତାହା
ହେଉ କିମ୍ବା ସକାନ, ଭୋଜନ
କଥା ଅପାନାନ, ଘଣ୍ଟା ହେଉ କଥା
ପାମ ।

ଦିନର ଏ ଜୀବନ ! ମରାଟିକା
ରେ ଧାଇଁବା ଅର୍ଥହନା । ପାଦୁଳା
ଦି ପ୍ରେମ ବାଞ୍ଚିତାଳ । ଲୋକଙ୍କ
କିମ୍ବ କିମ୍ବ । ନିଶ୍ଚାକୁ ବିଶ୍ଵାସ ନାହିଁ ।
ନଶ ଅର୍ଥାତ୍, ଜୀବନ ନଶ ।

କୁତ୍ତିକନ୍ତୁ ଛାଡ଼ି ଅତ୍ୟ୍ୟକ ତୌତିକ
ଦର୍ଶନରେ ଆସନ୍ତ ହଁ ଅତ୍ୟ୍ୟକ
କାରାଗର କାରଣ । କାହିଁକି ରୋଗକୁ
ଦିବେ । କେତେଦିନ ଏ ସଂପାଦରେ
ଚିବେ କି ? ଦିନେ ନିଃସମ୍ପନ୍ନିଷ
ପାଇ ଏ ସଂପାଦରୁ ବିଦ୍ୟା ନେବେ ।
କେତେ ଦିନକୁ ମନ ବାରିଛୁ ଆଖି,
ଘେନି ଯିବୁ ସଂଗେ ଛୁଟିଲେ
”ସବୁ ଠିକଠାକୁ ଥିବ, ହାତର
ଦ୍ୟାତରେ ଚଳିପଢିବ । ଛ'ଣ୍ଡ
ଛିଶରେ କୋକେଇ ବନ୍ଧା ॥

ଅଥିରେ ଶବ୍ଦହୋଇ ପଢ଼ିରିବେ ।
ଶଶ ମଶିକୁ ଆପଣ ଅଞ୍ଚିତବା
ରିକୋଟି ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଚାରିଶାଖ
ପଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଯିବେ । ସେ
ଶାଶିର ଅଣ୍ଟିରେ କୁଆଡ଼େ ଲୀନ
ପାଇଯିବେ । ତେଣୁ ଲୋଭରୁ ପାପ -
ପରୁ ମୃତ୍ୟୁ । ସାଧୁ ପାଦଧାନ ।

ବୃକ୍ଷ ଏ ଜୀବନ

କରିଥାଏ ହେଲା ଯେ ଦେବାଙ୍ଗ ନବଦୂରୀ ପୁରୁଣା ତଳ, ପତ୍ରକୁ ସଂଶ୍ରବ କରି ନିଜର କୁଟୀରୀ ପଛରେ ଗଛର ଅନେକ ମୁଖ ଅଛି, କୌଣସି କଟକଣା ନ ଥିଲା ତଥାପି ଲୋକ ମାନେ ଏତେ ପରିମାଣରେ ସଚେତନ ଥିଲେ ଯେ କେବେବି ଅଯଥାରେ ଜଙ୍ଗଳକୁ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନ ଥିଲେ । ଜଙ୍ଗଳ ଥିଲା ଭାରତର ଆୟ ମନ୍ଦିର । ବୈଦିକ ଶାସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ସୋମରସ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଦେବବାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ ଉଦେଶ୍ୟରେ ପାଳିତ ପର୍ବତ ପର୍ବାଣୀର ପ୍ରେସ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ କର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ରୁକ୍ଷ ବେଦର ୪୦% ରୁ ଉର୍ଧ୍ଵ ପ୍ରୋତ୍ତରେ ନ ଟି ବିଷୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ସୋମ, ଲଜ୍ଜା ଓ ଅର୍ପି ବିଷୟ କର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ରୁକ୍ଷବେଦରେ ୧୦ଟି ଅଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନବମ ଅଧ୍ୟାତ୍ମରେ ଗଛରୁ ସୋମ ରସ ସଂଶ୍ରବ ଓ ତାହାକୁ ଶୁଣୁ କରିବା ପୁଣାଳୀ । ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହା କହିବାର ତାପ୍ରୀଯ ହେଲା ପ୍ରାତିତନ କାଳରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକ ମାନେ ବୃକ୍ଷର ମହନୀୟ ଗୁଣ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥିଲେ । ବୈଦିକ ପଣ୍ଡିତ ମାନେ ପୁଜା ପାଇଁ ଦୁର୍ବାସକୁ ପାଣିରେ ପନାଇ କରାନ୍ତି ମର୍ମିଳ ଶରୀରକାରୀ ମାତ୍ର ବେଦିଥାବେ ମେତା ମେତା

ଜୀବନ କାହାରୁ ଥିଲେ ଯେ ବୃକ୍ଷ ହୁଏ ତାଙ୍କର ସମ୍ପଦରେ ଏହି ରାଜା କିଛି ଏଥରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ରାଜା ମାନେ ଶୁଭକୁ ଆଜ୍ଞାମଣ କରି ନାମକ ଧର୍ମାୟ ପ୍ରତକ ଗଛକୁ ନଷ୍ଟ ଦେଇ ନିଜର ଜୟୟତ୍ତ ହେବାର ଶବ୍ଦରୁଥିଲେ । ନରକାଶୁରକୁ ପ୍ରତିକରିବାରେ ଜୟୟତ୍ତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟ କରି ରାଷ୍ଟ୍ରର କଳବରୁ ସ୍ଵର୍ଗକୁ କରାଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହୁକଠାର ପାରିବାତର କୁନ୍ଦୁ ଚାହୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ କୁନ୍ଦୁ ମନା ବାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଳ ପୂର୍ବକ ତାହା ଲାଇ ଆଣି ନିଜ ବିଜ୍ୟର ସଂକେତ ରୁଥିଲେ । କୁହାୟାଏ ହନୁମାନ ଗଛରେ, ଗଣେଶ ଆଶ୍ରୁ ଗଛରେ, ନ୍ଯାଥ ତଥା ଚର୍ବାକୀ ମୂର୍ଖୀ ନିମ୍ନରେ, ଅନେକ ଦେବୀ ନିମ୍ନ ଓ ଉଚ୍ଚି ଗଛରେ ରୁହନ୍ତି । ଅନେକ ଜଙ୍ଗଳ ଆମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ ଦେବୀ କୁ ପୂଜା କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଦେବ, ମାନକ ସହ ଗଛର ଏତଳି ସର୍ପକାଣୀ ଜଗତର ସହିତ ଜାତି ସର୍ପକ ନିଦିତ୍ତ ଭାବେ ରହିଛି ବୋଲି ଜାଣି ଆମେ ମନୁଷ୍ୟ ମାନେ ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ରେ ନିଜ ସ୍ଵର୍ଥ ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଜଙ୍ଗଳ ଯେଉଁ ଭାବରେ ନଷ୍ଟ ଭ୍ରଷ୍ଟ କରି କୁନ୍ଦୁ ତାହା ପୁଥିବା ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତା ନ ହେଲେ ଏହି ନିର୍ମିତ କାର୍ଯ୍ୟ ବାଲୁ ରେହେ ତେବେ ଆମ ବହୁପାଶ ରେ ଥୁବା ବୃକ୍ଷ ସହିତ ଜଙ୍ଗଳ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ସମାଜ ଅନେକ କଷ୍ଟ ଭୋଗିବା ଛାତା ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ । ଏବେଠାରୁ ଆମକୁ ସର୍ବକ ରହିବାକୁ ହୋଇ ବୃକ୍ଷ ସହିତ ଜଙ୍ଗଳ ସୁରକ୍ଷା କୁ ଅଧିକ ଧାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଏବେ ସରକାରୀ ପ୍ରତିରରେ ଓ ବେସରକାରୀ ପଂସା କରିଆରେ ଅନେକ ବୃକ୍ଷ ଗୋପଣ କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଅନେକ ସମୟରେ କୌଣସି ଆଶ୍ରିତକା ନଥିବା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । କେବଳ ଆମ ଦେବୀ ବା ଗାଜ୍ୟ ନୁହେଁ ଚର୍ମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସାରା ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୋଇ ବୃକ୍ଷ ଗୋପଣ ଓ ତା ସହିତ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଧାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନ ହେଲେ ଏବେ ଯେଉଁ ଗ୍ରୋବାଲ ଓର୍ମାଇ ଯୋଗ୍ଯ ହିମକଳୟରେ ବରଫା ଉଚିଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିରାଟ ବିରାଟ ହିମ ଖଣ୍ଡ ମାନ ତରିକି ଯାଇଛି ଯଦି ସାବଧାନ ନ ରହିବା ତେବେ କିନ୍ତି ଦିନ ପରେ ଏହି ହିମ ଖଣ୍ଡ ରୁ ନିର୍ଗତ ପାଣି ର ମାତ୍ରା କଢି ବେଳି ସମ୍ବ୍ରଦ ପାଣିରେ ମଣି କୁଳ ଲାଗି ଅନେକ ସମ୍ବ୍ରଦ କୁଳରେ ଥିବା ବନ ବନ ସହର, ସ୍ଥାପନ ନଷ୍ଟ ହେବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧ ରାଜାର ରହିଛି । ଏତେ ସବୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଲୋକ ମାନେ ଦଳ ବନ୍ଦ ଭାବରେ ବୃକ୍ଷ ଗୋପଣ କରି ନୂତନ ଜଙ୍ଗଳ ସୁଷ୍ଠୁ କରିବା ପାଇଁ ଆଶେର ଆସୁଛନ୍ତି ଏହା ଏକ ସାଗରତ୍ୟୋଗ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ । ଜଙ୍ଗଳ ପରିବଶ ଓ ବୃକ୍ଷ କଣ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ପ୍ରକାର ର ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରକାର ରହଣି ସ୍ଥାନ ର ଖାଦ୍ୟ ଉପଯୋଗୀ ଗଛ ପତ୍ର ର ଅଭାବ ରେ ପ୍ରାୟ ଲୋପ ପାଇ ଗଲେଶି । ସେହିପରି ତାଳ ଗଛ ଯାହାକି ବିକୁଳ ମାରିବା ସମୟରେ ତାକୁ ତଳକୁ ଆସିବାକୁ ଦିବ ନାହିଁ , ଓ ଘର ଚଟିଆ ପକ୍ଷୀ ଯେଉଁମାନେ କି ତାଳ ଗଛରେ ନିଜର ବାପ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତି ଯେହେତୁ ତାଳ ଗଛ ଧୀରେ ଧୀରେ ଲୋପ ପାଉଛି ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବଂଶ ବିଶ୍ଵାର କରିବା ଅନେକ ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବାକୁ । ଏହି ଘରଚଟିଆ ପକ୍ଷୀ ମାନେ ପ୍ରକୃତି ର ସ୍ବକୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ହେଲାଇଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ହାତୀ, ମାଙ୍କଡ଼, ସାପ, ଜଙ୍ଗଳ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଥିବାରୁ ସେମାନେ ଜନବସତି ଆଡ଼କୁ ମାତ୍ରି ଆସୁଛନ୍ତି । ବିକାଶ ନାରେ ଯେତେ ଜାଗାରେ ନିର୍ମାଣ କାମ ହେଉଛି ସେଠାରେ କେହି ବି ବୃକ୍ଷ ଗୋପଣ କରୁ ନାହାନ୍ତି କି ଯେମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଜୋଗଦାର କଟିନ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆୟାଉ ନାହିଁ ଯାହାକି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ଅଟେ । ଆଜିକାଲି ଅନେକ ଗାଁ ଲୋକ ମାନେ ସବେତନ ହୋଇ ନିଜ ଗାଁ

ଖରେ ଥିଲା ଲୁପ୍ତ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜଙ୍ଗଳକୁ ଜଣି ମୁଆ ଗଛ ଦେଇ ତାହାର ଯମ୍ବ ନେଇ ପାଳିକରି ଏଠାରେ ଶ୍ରୀ ମନ୍ଦିର ବାନ କରି ବିନାରେ ବାକାରା ସାହାଯ୍ୟରେ ପୁରା ଜଙ୍ଗଳକୁ ପରିଶାତ କରୁଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଆମ ବୁଝ ବଳୟ ସୁଷ୍ଟି କରିବାରେ ଯାଇକି ହେଉଛି । ଏହିଭଳି ଅନେକ ବାରେ ଆମ୍ବିନ ହେଲାଣି ଯାହାକ୍ରି ଏକ ଲକ୍ଷଣ । ସବୁଳନ ଅଭାବୁ ଓ କବାୟର କୁମାନ୍ୟରେ ଅହେଡ଼ୁ ବର୍ଷରେ ବେର୍ଭରନରେ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଗାଲ ଓ ଆମଜନ ନଦୀର ଜଳ ଧାରଣା ଯାଇଛି । ଏହି ଆମାଜନ ଜଙ୍ଗଳରେ ଧାରେ ତାହାର ବହୁଲତା କମି ହେଉଛି ଯାହାକ୍ରି ମାନବ ସମାଜ ପାଇଁ ଗର୍ଭାର ସମସ୍ୟା । ତେଣୁ ଏବେ ବେଳା ପ୍ରରେ ହେଉ ବା ବେଶରବାରୀ ରେ ହେଉ ଯଦି ବିଧୁବନ୍ଧ ଭାବରେ ଗୋପଣ ଓ ଜଙ୍ଗଳ ସୁରକ୍ଷାକୁ କୋରି ଆଯାଇ ଜଙ୍ଗଳକୁ ଜଙ୍ଗଳ ପୋଡ଼ି । କଟା, ଚୋରା ଜଙ୍ଗଳ କଟା ଯାଇକି ରକ୍ଷା କରିପାରିଲେ ଏ ପୃଥିବୀ ହେଉ ପାରିବା ସାମାଜିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଭାବର ଆଦିନା କରି ବୃକ୍ଷ ଗୋପଣ ଉପରେ ବୁଝକୁ ଅଧିକ କୋର ଦେଇ ପାରିବେ ଏହା ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ପାଇଁ ଯାହାକାରା ହେବ ।

A portrait photograph of Dr. K. M. Kar. He is a middle-aged man with dark hair and a prominent mustache. He is wearing a pair of glasses and a light-colored, short-sleeved button-down shirt. The background is a solid blue color.

ଆମ ଦେଶରେ ବୃକ୍ଷ, ପ୍ରକୃତି ଓ ମନୁଷ୍ୟ

ଏହାଙ୍କ ଡେଣ୍ଡ୍ରୋଟ ଖାରେ ଜାଗ୍ରତ୍ତା ଦୁଃଖ
ହୁଁ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ସେ ମନୁଷ୍ୟ ହେଉ ବା

ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ହୁଆନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅତି ନିଜର
ମନ୍ଦିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ରକ୍ଷା ରିବା ରଞ୍ଜିତା

ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ହୁଏ । ଅନେକ ଦେବୀ

ପୂଜାରେ ବୃକ୍ଷର ଯଥେଷ୍ଟ ମହତ୍ତ୍ଵ ରହଛି ।
ବିଶେଷ କରି ନୁବରାତ୍ରି, ଗୌରୀ ପଞ୍ଚା,

ତେଜ, ଓଡ଼ିଶାର ଷଠ ଷ୍ଟା କ୍ରତ ପରି

କଟେଜ ପବ ପବାଣୀରେ କିମ୍ବଳୀ,
ନଡ଼ିଆ, ଆମ୍, ଧାନ, ବେଲ, ଅଶୋକ,

ଅପରାଜିତା ପଢୁଟିକୁ ଅନେକ ମହିତ୍ୱ

Printed & Published by Basanti Roy

